

PERSPEKTİF

Dr. Can GÜRLEŞEL

Sonbahar başlarken işlerde beklentiler

İktisadi faaliyetlerde iyi bir ilk yıl geçirdik. Yaz aylarında bir yandan küresel reseyon endişelerinin etkileri hissedilmeye başlanırken, özellikle turizm sektörünün sürükleyiciliğinde hizmetler sektöründe canlı bir dönem yaşadık. Bu çerçevede yılın son dört ayında iktisadi faaliyetlere ilişkin beklentilerimizi paylaşalım.

1. İktisadi faaliyetleri dört unsur şekillendirecek

İktisadi faaliyetler üzerinde yılın son aylarına girilirken dört unsur belirleyici olacak. Bunlardan ilki, küresel ekonomik yavaşlamanın etkileridir. İkincisi, iç pazarda yüksek maliyet artışları ve enflasyon karşısında iç talebin gelişimini olacak. Üçüncü unsur, turizm ve hizmetler sektöründeki yüksek performansın ne kadar devam edeceği. Son unsur, kredi piyasasına yönelik düzenlemelerin etkileri olacak.

2. İhracatta yavaşlama bekleniyor

Temmuz ve özellikle ağustos aylarında küresel ekonomideki yavaşlamanın ihracat üzerindeki yavaşlatıcı etkisi daha belirgin hissedilmeye başlandı. Temmuz ve ağustosta ihracat değer olarak artmakta beraber miktar olarak azaldı. İhracat artışı fiyatlardan kaynaklanıyor. Alman siparişler, önümüzdeki aylarda ihracatın yavaşlayacağını ve hatta gerileyeceğini gösteriyor. Fiyatlarda da düşüşler başladı. Euro-dolar paritesinin seviyesi ve artan maliyetlerle baskılan Türk lirası da ihracat artışı sınırlandıracak. İhracatçı sektörler ve ihracatçı firmalara çalışan sektörlerde yavaşlama görülecek.

3. Sanayi üretiminde ivme kaybı

Sektörlerde yavaşlama beklentisi, yaz aylarında sanayi üretimi tarafında görülmeye başladı. **İstanbul Sanayi Odası** PMI verisi, son üç aydır küçülme alanı içinde kalıyor. PMI verisini oluşturan dış ve iç siparişlerde birçok sektörde gerileme görülüyor. Artan işçilik ve enerji maliyetleri, önümüzdeki aylarda üretim tarafını zorlamaya devam edecek.

4. Hizmetler sektöründe canlılık

Yaz aylarının geleneksel sektörlerinde başta turizm olmak üzere yüksek bir performans görülüyor. Turizmde yüksek performans Eylül ve ekim aylarında da süreceği öngörülüyor. Turizm sektörüne bağlı olarak ulaştırma, yeme-içme, eğlence-kültür ve perakende sektörlerinde de canlılık görülüyor. Turizm ve ilişkili sektörlerde yüksek faaliyetler sürecektir.

5. İç pazarda zorunlu tüketim

İç pazarda Eylül ile şehre dönüşler başladı ve yeni eğitim yılı hazırlıkları ile harcamalarda da geleneksel alanlar öne çıkıyor. Eylül ayı bağandan itibaren birçok alanda zamlı fiyatlar devreye giriyor. Yüksek yeni sezon fiyatları nedeniyle perakende başta olmak üzere iç pazarda tüketim yavaşlayacak veya zorunlu alanlara kayacak. Otomotiv ve beyaz eşya alanlarında talep zayıf kalmaya devam edecek. Mobilya ve tüketici elektroniği ile küçük ev aletleri tarafında ise hareketlilik yaşanacak. Konut tarafında talep sürüyor. İnşaat sektörü ise hükümetin açıkladığı yeni sosyal konut programını bekliyor. İnşaat sektöründe mevcut işler seviyesi ile alınan yeni siparişlerde erken bir durağanlık başladı.

6. İş dünyası finansman sıkıntısını yönetmeye çalışacak

Reel sektör açısından iktisadi faaliyetlerin sürdürülmesinde ve seviyesinde önemli bir belirleyici krediye erişim olanaklarıdır. Merkez Bankası'nın ve BDDK'nın uyguladığı kredi politikaları nedeniyle TL kredilerde önemli bir sıkışıklık yaşanıyor. Bu sıkışıklık ve artan maliyetler sektörlerde ve firmalarda iş aktivitesinde ve ödemelerde zorunlu yavaşlamalara yol açıyor. İç piyasada nakit akışı için bazı fiyat kırmaların başladığı da görülüyor. Reel sektör, önümüzdeki aylarda dışarıdaki yavaşlama ve içeride tüketimin zorunlu alanlara yönelmesi ile ortaya çıkacak talep koşullarına uyum sağlamaya çalışacak. Bu dönemde nakit akışı önemli olurken, yavaşlamaya bağlı sınırlı stok yönetimi önem kazanacak. Döviz pozisyonları korunacak. Kredi kullanımları da sınırlanacak. Dışarıda durgunluk, içeride ise enflasyonist yavaşlama döneminin yönetimine ağırlık verilecek.

SON SÖZ İŞ DÜNYASI OLARAK YILIN GERİ KALANINDA KONTROLLÜ YAVASLANMANIN YÖNETİMİNE ÖNCELİK VE AĞIRLIK VERMELİYİZ.

Merkez'in yeni kuralları bankaları kredi vermede isteksiz yaptı

Firmalar: Kredi ucuzladı ama erişmek imkansız

Kredilerin ucuzlaşmasına rağmen bu kredileri alamadıklarından şikayetçi olan hazır giyim sektöründen bir şirket sahibi, "Son düzenlemelerin ardından faizler rotatif kredilerde yüzde 40-45'lerden 24-25'e geldi ama bu okuduktan sonra bankaların kullandırımda çok tiz davranışlarını görüyoruz... Simdi faizde bir tavan olduğu için, bankalar kredi kullandırmada çok daha seçici davranıyorlar" dedi.

Plastik sektöründe faaliyet gösteren bir firma sahibi ise, finansman durumu sıkıntılı olan firmaların TL krediyi ulaşmalarını her yapılan düzenleme ile daha zor hale geldiğini, kurumsal tarafta krediyi erişilebilirliğini azaldığını, vadenin kısalacağını belirterek "Şu an herkes KGF paketini bekliyor" dedi.

İŞLETME SERMAYESİ İHTİYACI TL BAZINDA 4 KAT ARTTI

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati bu hafta terminat eksikliği yaşayan KOBİ'lerin finansman ihtiyaçlarını desteklemek amacıyla yeni bir Hazine destekli kafalet paketi çalışması yürüttüklerini söyledi.

Bancaklık ve sektör kaynaklarının verdiği bilgiye göre yeni krediyi ulaşamayan bazı şirketler ise öz kaynaklarını kullanarak mevcut kredilerini kapatıyor.

Bir tekstil firması sahibi, şirketlerin işletme sermayesi ihtiyacının son iki yılda TL bazında 4 kat arttığını belirterek, "Döviz artışının üzerine, hammaddeye de döviz bazında yüzde 100 zam gelince, örneğin aylık 100 bin TL'ye yaptığımız işi şimdi 400 bin TL'ye yapabilir hale geldik. Öyle bir sarmala girdik ki işletme sermayesi ihtiyacı 4 katına çıktı. Firmaların işletme sermayesi sıkıntısı çektiği bir ortamda nasıl olacak bu (öz kaynaklarla kredilerin kapanması) diye konuştu.

TCMB kredilerde hangi adımları attı?

- TCMB'nin bu yıl içinde kredilerde attığı en belirgin adımlardan biri, TCMB kaynaklarından finanse edilen döviz cinsi reeskont kredilerinin net ihracat ve yüzde 70 döviz boduruna şartları bulunan TL cinsi reeskont kredilerine yönelmesi oldu.
- Wibağında tutarı 5 milyar TL olan reeskont krediler 90 milyar TL'ye yaklaştı.
- TCMB geçen ay ise kredi politikalarında belirleyici konumunu güçlendiren, istenilen alanlara yönlendirilmeyen krediler karşılıklı tahvil tutma zorunluluğu getirdi.
- TCMB ayrıca ticari kredilerde yüzde 20 zorunlu karşılıkları tutma uygulaması yerine yüzde 30 oranında menkul kıymet tesisi getirdi. Takip eden düzenlemelerle TCMB bazı kurumsal krediler için yüzde 10 üzeri büyümede ve belirli faiz oranı üzerindeki bazı kurumsal krediler için yine ek tahvil yükümlülükleri getirdi.
- TCMB geçen ay ortasındaki sürpriz faiz indirimi sonrası genellikle bankalara ilettiği yazılırlar bazen de Resmi Gazete düzenlemeleri ile 10'a yakın düzenleme gitti.

Merkez Bankası'nın faiz indirimi ile başlayan ve kredi karşılığı tahvil ayırma zorunlulukları ile devam eden adımları sonrası bankalar, kurumsal bazı kredileri artık veremeyecek duruma gelmekten şikayetçi.

Uluslararası haber ajansı Reuters'in aktardığına göre Tahvil alma yükümlülüğüne girmek istemeyen bankalar, bazı kredileri kapatma yoluna da tercih ederken, birçok şirket de yeni adımıyla faizi düşmesine rağmen bu kredilere erişimin "her geçen gün daha da zor" hale gelmesinden yakınyor.

Buna karşılık, ekonomi yönetimi Güncel OVP'de de belirttiği üzere bankaları kendisi istediği ihracat, istihdam, yatırım odaklı kredilere yönelme, kredileri tabana yayma konusundaki kararları ve ısrarını görünüyor. Bu yönlendirme ile ihracat odaklı dengeli büyüme isteyen hükümet yaratılacak döviz girdisini de hesaba katıyor.

KREDİ KULLANDIRMAKTA ZORLANIYORLAR

Yaklaşık iki ay önce de TCMB ile 80 ve 100B arasındaki toplantılarda karşılıklı sert eleştirilerde ana neden kredilere erişim ve maliyet konusu olmuştu.

Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan da süreç sonrası, "Son dönemde banka kredilerindeki sıkıntıların kaynağı ekonomi programımız değil finans kesimi ile reel sektör arasındaki geçici bir yaklaşımla farklıdır. Bu farklılığın en kısa sürede, üretim ve istihdam odaklı büyümeyi destekleyecek şekilde kapsamlı bir uzlaşmaya dönüşeceği inaniyorum" demişti.

Bu tartışmaların ardından şikayete konu olan ve maliyetleri yüzde 40'a yaklaşan ilgili kurumsal kredilerin maliyeti TCMB'nin kararlarıyla yüzde 20'ye doğru düşürüldü.

Ancak bu kredilere büyüme hedefi sınırı da getirildi. Bankacılar takip eden kararlara maliyeti düşürülen kredilerin kullanılmasına halinde tahvil tutma yükümlülükleri doğduğunu belirterek, kredi kullandırmakta oldukça zorlandıklarını ifade ediyor.

BANKALAR BU RİSKİ ALMAK İSTEMİYOR

Üst düzey bir bankacı, kredi karşılığı tutulması zorunlu hale gelen tahviller ile ilgili olarak, "Bankalar likidite sağlamayan bir menkul kıymet istemiyor ve bu riski almak istemiyor, bu yüzden de kredi verememele çok normal" derken; bir diğer bankacı ise birçok bankanın ortama risk optimizasyonu yaptığını ve bazı kredileri yenilemediğini söyledi.

ÖZ KAYNAK KULLANARAK KREDİYİ KAPATAN VAR

Bir bankacı "Bankalar verdikleri kısa vadeli krediler için uzun vadeli tahvilleri tutmak istemiyor. Bu yüzden de bazı şirketlerin kredisi yenilenmiyor. Kredisi yenilenmeyen firmalardan öz kaynaklarını kullanarak krediyi kapatanlar var" dedi.

TCMB'nin ve BDDK'nın kredilerle ilgili ilk adımlarının atıldığı nisan ayında kur etkisinden anımsımsız 13 haftalık ortalamasının alındığı yıllardır kredi büyümesi yüzde 50 seviyesinde idi.

Toplam kredi büyümesinin nisandan bugüne yüzde 20'ye gerilemiş durumda ve bankacılara göre henüz son uygulamaların tam etkisi de bitmedi.

Kurumsal tarafta bakıldığında ise yılbaşından itibaren TL cinsi kredi büyümesi yüzde 57.8 seviyesinde. KOBİ kredileri yüzde 58.8, büyük firmalara kullandırılan kredilerde ise yüzde 56.5 büyüme görülüyor.

BANKALAR TEREDDÜTLÜ

Son düzenlemeler sonrası ağustos sonuna TCMB'nin banka genel müdürlerine gönderdiği "Menkul Kıymet Tesisi Hakkında Tebliğin Uygulanması Hakkında" konu başlıklı 30 Ağustos tarihli yazıda uygulamaya ilişkin detaylar belirtmişti.

Bankalar ise bu tebliğe ilişkin tereddütleri ile tebliğe değişiklik talepleri ve önerilerini içeren yazıyı Merkez Bankası'na gönderdi.

TCMB Reuters'a yaptığı açıklamada geçen hafta bankaların sorularını açıklığa kavuşturdu "tamamen kaldırmayı" amaçlayan uygulama talimatının bankalara iletildiğini belirtti. Reuters'ın görüşü ilgili yazıda kredilerin tanımları, sektörün sorularını da içeren konularda uygulama şekilleri gibi detaylar yer alıyordu.

Bankaların TCMB'ye gönderdiği sorular arasında bankalara uygulanacak faktoring leasing şirketleri kapsamayan düzenlemenin haksız rekabete yol açabileceği endişesi yer alıyordu.

Ayrıca, uzun vadeli proje kredilerde uygulanan yapılandırmanın düzenlemeye tabi olmadığı sorusu da iletilen konular arasında.

Öte yandan birleşme satın alma işlemlerinin hangi grupta yer alacağı, yatırımlar içerisinde yer alan arsa ve bina yatırımlarının istisnası olup olmadığı, fatura karşılığı kredide ödemeden başka bankadan yapılmasının krediyi engelleme engellemediği gibi birçok soru da bankacıların kafasında netleşmeyen başlıklardan.

TÜRKİYE'NİN KREDİ YAPISINI DEĞİŞTİRECEK ADIMLAR

Konu hakkında bilgi sahibi bir yetkili, yapılan düzenlemelerin TCMB kaynaklarından kullandırılan kredilerde KOBİ'lerin yılbaşında yüzde 5 olan payının yüzde 25'e yaklaştığını belirterek şunları söyledi:

"Bu artarak devam edecek... Döviz talebi oluşturulacak, yurtiçi ve yurtdışı YP kredileri kapatma amacı olan, yatırım hedefi olmayan alanlarda kredi talebi oluşabiliyor. Bu uygun şartlarla TL olarak sağlanan kaynakların amaca uygun olmayan şekilde krediye yönlendirilmesi anlamına gelir... Türkiye'nin kredi yapısını değiştirecek adımlar atılıyor. Kredilerin doğru amaca yönlendirilmesi adına gerekmesi halinde bu tür adımlar devam edecek."

MERKEZ'İN SEKTÖRE VERDİĞİ MESAJ NET

Bankacılara göre TCMB'nin sektöre verdiği mesaj net:

"Benim sayemde sağladığın ucuz finansman ile benim istediğim alana kredi ver, istemiyorsan kaynağı Hazine tahvil olarak iade et."

Ancak bankaların kısa vadeli kredi için uzun vadeli TL tahvil tutma konusundaki isteksizliği o kadar yüksek ki ceza şart olan üç kat döviz mevduatını tahvil yerine TCMB'ye park etmek isteyen banka bile oldu. TCMB bu talebi Cuma günü bankalara gönderdiği bir yazı ile reddetti ve sadece tahvil kabul edeceğini belirtti.

Hazine, 16,3 milyar lira borçlandı

Hazine ve Maliye Bakanlığı 10 yıllık tahvilde ihale öncesindeki satış ile birlikte 16,3 milyar TL'lik borçlanmaya gitti.

Hazine ve Maliye Bakanlığı 10 yıllık tahvil ihracı ile net 6,8 milyar lira borçlandı.

Nominal satış 4,07 milyar lira olurken basit faiz yüzde 10,97 gerçekleşti.

Hazine ve Maliye Bakanlığı 10 yıl vadeli altı ayda bir yüzde 10,75 sabit kupon ödemeli devlet tahvilinin ihalesi öncesi piyasa yapımcılarından gelen 13 milyar liralık teklife karşılık, 8 milyar liralık satış gerçekleşti.

Hazine ihale öncesi kamuya 1,4 milyar lira satış yaptı.

9 ayda 6 milyon yeni icra dosyası

CHP Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, yılın ilk 9 ayında icra ve iflas dairelerine 6 milyon 14 bin yeni dosya geldiğini ve icradaki toplam dosya sayısının 24 milyona geçtiğini belirtti.

Son 4 ayda vatandaşların bankalara olan borçlarının 200 milyar lira arttığını değerlendiren Gürer, vatandaşların bankalara ve finans şirketlerine olan borçlarının 1 trilyon 312 milyar liraya yükseldiğini dikkat çekti.

CHP milletvekili Ömer Fethi Gürer, "Böyük ekonomik düzen vatanı borç batağına sürüldü. İcra ve iflas dosyaları sürekli artıyor. Vatandaşın bankalara ve finans şirketlerine olan borçları dağ gibi büyüyor. Son çeyrek asrın en yüksek enflasyon rakamına ulaşıldığı halde AKP iktidarı halen pembe tablolar çizmekten geri kalmıyor. AKP'ilerin pembe tablo gerçeğe çoktan kararı" ifadelerini kullandı.

Merkez'in adımları herkesi zorluyor

Merkez Bankası'nın kredi karşılığı tahvil ayırma zorunlulukları nedeniyle bankalar şikayet ederken, üreticiler de bankaların bazı kredileri durdurması ve kredi kullandırmakta seçici davranmasından rahatsız

MERKEZ Bankası'nın faiz indirimi ile başlayan ve kredi karşılığı tahvil ayırma zorunlulukları ile devam eden adımlardan bankalar da şikayet etmeye başladı. Bankalar, kurumsal bazı kredileri veremeyecekleri için rahatsız.

Reuters'in aktardığına göre, tahvil alma yükümlülüğüne girmek istemeyen bankalar bazı kredileri kapatmayı tercih ederken, birçok şirket de faizlerin

düşmesine rağmen krediye erişimin zorlaşmasından yakınmakta. Yaklaşık iki ay önce TCMB ile **İSO** ve **TOBB** arasındaki toplantıların ana konularından biri de kredilere erişim ve maliyet olmuştur.

İhracat odaklı dengeli büyüme isteyen hükümet, bankaları kendi istediği ihracat, istihdam, yatırım odaklı kredilere yöneltme, kredileri tabana yayma konusunda kararlı ve ısrarcı görünüyor.

'Şu an herkes KGF paketini bekliyor'

UCUZLAMASINA rağmen kredi alamadıklarından şikayet eden hazırgiyim sektöründen bir şirket sahibi, "Son düzenlemelerin ardından faizler rotatif kredilerde yüzde 40-45'lerden 24-25'lere geldi ama bu olduktan sonra bankaların kullandırmakta çok titiz davrandıklarını görüyoruz... Şimdi faizde bir tavan olduğu için, bankalar kredi kullandırmada çok daha seçici davranıyorlar" dedi.

Plastik sektöründe faaliyet gösteren bir firma sahibi ise, fi-

nansman durumu sıkıntılı olan firmaların TL krediye ulaşmalarının her yapılan düzenleme ile daha zor hale geldiğini, kurumsal tarafta krediye erişilebilirliğin azaldığını, vadenin kısaldığını belirterek "Şu an herkes KGF paketini bekliyor" dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati bu hafta teminat eksikliği yaşayan KOBİ'lerin finansman ihtiyaçlarını desteklemek amacıyla yeni bir Hazine destekli kefalet paketi çalışması yürüttüklerini söylemişti.

Bankalar likidite sağlamayan menkul kıymet riski almak istemiyor

REUTERS'A bilgi veren üst düzey bir bankacı, kredi karşılığı tutulması zorunlu hale gelen tahviller ile ilgili olarak, "Bankalar likidite sağlamayan bir menkul kıymet istemiyor ve bu riski almak istemiyor, bu yüzden

de kredi vermemeleri çok normal" derken bir diğer bankacı ise bir çok bankanın bu ortamda risk optimizasyonu yaptığını ve bazı kredileri yenilemediğini söyledi. Bir başka bankacı ise bankaların verdikleri kısa vadeli

krediler için uzun vadeli tahvilleri tutmak istemediklerini bu nedenle de bazı şirketlerin kredilerinin yenilenmediği belirtirken "Kredisi yenilenmeyen firmalardan özkaynaklarını kullanarak krediyi kapatanlar var" dedi.

İş dünyasının kronik sıkıntısı: Nitelikli eleman

Fatih ŞAKIR
BALKANTÜRKİSİAD YKBMesleki eğitime
ağırlık verilmiyor

Türkiye'de yaşayan herkes çocuklarının üniversite mezunu olmasını istiyor ama meslek liselerine ağırlık verilmiyor. Meslek okullarında hem okuyup hem fabrikalarda çalışacak, gençleri çarık seviyesine getirecek bir eğitim sistemini uygulamaya koymalıyız. İstanbul Sanayi Odası'nın akademi projesi gibi bir uygulamayı hayata geçirmeliyiz. Sanayi bölgelerinin içinde 2 yıllık akademiler olacak. Hem

çocuklar bu okullarda okuyacak hem de haftalarını belirli günleri teorik derslerini okullarda alacaklar. Bu başanlı bir çözüm. Bu tip geleceğe yönelik projeleri özendirmeli ve artırmalıyız. Meslek liselerinin ve meslek yüksek okullarının müfredatlarını sanayiye, iş dünyasına göre düzenlemesi daha sağlıklı olacaktır. Bizim Tophane Endüstri Meslek Lisesi ile projelerimiz oldu ve olmaya da devam ediyor. AB hübelereinden yararlanabileceğimiz bir proje üzerinde Tophane EML ve BALKANTÜRKİSİAD işbirliğimiz var. Bununla ilgili komitemin çalışmalarını gerçekleştiriyor. Önemli sanayici üyelerimiz bu komitede. Bu isimler konuya da hakim.

Gürsel DURMUŞ
ARSIYAD YKBAdımlar önemli
ama yeterli değil

Genellikle kalifiye eleman konusunda sıkıntı yaşadığımız görüyoruz. İşletmeler çoğunlukla kendi içinde eğitim süreçleri uygulayarak eksikliği gidermeye çalışıyor. Genel olarak, in-

ternet siteleri, özel insan kaynakları kuruluşları gibi yerlerden işçi ihtiyacını karşılanıyor.

Mesleki eğitim için atılan adımlar önemli buluyoruz ama yeterli olmadığını düşünüyoruz. Bu konuda gelecek beklentileri de içine alan daha fazla sektör yönelik olması çok önemli bir eksikliği gidereceğini ve çalışmaya ihtiyacı olan kesimlere, hem de ülkenin gelişimine önemli katkı sağlayacağını düşünüyorum.

Osman AYBİL
İMOS YKBÇözüm mesleki
eğitimde

Özellikle ara eleman sorunu yaşanmaktadır. Ülkemizde kurulan üniversitelerden sonra beyaz yaka personel sıkıntımız azaldı ama aynı sebepten

üretim personeli bulmakta zorlanıyoruz. Eleman bulmak için internet siteleri ve İŞKUR en önemli kaynaklarımız.

Mesleki eğitim yaşadığımız sıkıntıların tek çözümü. Biz İMOS olarak şehrimizde olan tematik mobilya lisanesine tam destek veriyoruz. Bu liseden mezun olan arkadaşlarımız tam istihdam oldular. Bu okulumuza desteğimiz devam edecek.

İbrahim DOĞANGÜN
TÜYİDER YKBMesleki eğitimin
kalitesi artırılmalı

Özellikle nitelikli eleman konusunda tüm firmalar gibi biz de sorun yaşıyoruz. Üretim sahasında mavi yaka olarak tabir edilen kadrolarda kaynak operatörü, bakım operatörü gibi spesifik işlerde özellikle nitelikli çalışan bulmakta zorlanıyoruz. Beyaz yaka olarak tabir edilen daha yönetici kadrolarımızda ise yurt dışı bağlantılarımızdan dolayı iyi seviyede yabancı dil bilgisi olan nitelikli mühendis, uzman sıkıntısı çekiyoruz. İstediklerimiz nitelikte adayları bulmakta sorun yaşadığımız kadrolarda, potansiyeli gördüğümüz, öğrenmeye açık, istekli, kendi gelişimi sürecine değer veren ve sürekli gelişimi benimsemiş adayları kendi şirket kültürümüz ve değerlerimiz doğrultusunda yetiştirme yolunu seçiyoruz.

Öncelikle mesleki eğitimin kalitesi artırılmalı, özellikle teknik kadrolar için yani ortaöğretim ve yükseköğretim seviyesindeki

öğrencilerimizin yetkinliklerine göre eğitim alarak endüstriye bir nebeze daha hazır haldede gelmelerinin adaptasyon süreci açısından faydalı olacağı düşüncesindeyim. Çünkü şirketler olarak bizler yapacakları işe dair gerekli teknik eğitimleri işbaşında çalışanlarımıza zaten veriyoruz.

Ancak temel el aletleri ve ekipmanları kullanma becerilerini de şirketler olarak bizler edindirdiğimiz zaman işe sıfırdan başlamış oluyoruz. Bu da hem adaptasyon hem de verimliliği etkileyen ciddi bir kayba yol açıyor.

Bu bağlamda üniversite/lise - sanayi işbirliğinin daha sıkı olması tüm paydaşlar için oldukça faydalı olacaktır. Burada işletmeler olarak bizlerin düşen görevi şirketleri, operasyonlarımızı, çalışanlarımızdan hangi yetkinlikleri beklediğimizi ve şirket tanıtımımız okullarda vereceğimiz seminerlerde, konferanslarda öğrencilerimize aktarmak ve ilgili olan firmalarımıza kazandırmak olduğunu düşünüyorum. Doğru iş için doğru adayları istihdam ettiğimiz sürece hep birlikte kazanacak, hep birlikte büyüyeceğiz.

Yavuz KAZANGİL
TOSYÖV Bursa YKBTalebin üzerinde
üniversite
mezunu var

Hem kendi firmamızda hem de çalıştığımız firmalarda genel mavi yaka personel eksikliğinde yaşanmakta. Türkiye'de talebin üstünde üniversite mezunu var. Gençlere baktığımızda hep masa başı iş ya da rahat işleri tercih ediyorlar. Bizim işletmemiz Karacabey'de ve Bursalı birçok işletme bunun işçi bulmak konusunda daha rahat olduğunu düşünüyor. Oysa ki bu durum işleri daha da zorlaştırmakta. Küçük lokasyonlarda herkes tanındık ve akraba olduğundan personel ilişkileri daha bir önem taşıyor. O yüzden personelinizin maaşlarını sektörün üstünde tutmaya çalışıyoruz. 3 aylık hedeflere göre yılda 13 maaş garantisi veriyoruz. Hedefler tuttuğunda 16 maaş ulaşabiliyorlar. Hediye çekleri, bayram ikramiyeleri gibi standart uygulamalar zaten yapıyoruz. Doğum, evlilik, vefat gibi

insanların ihtiyaçlarının arttığı durumlarda destek politikalarımız var. İşletmelerin yapması gereken şeyleri söylemiyorum. İşletmede birçok ödül politikası var. Yapılan iş ve işletmeye sağlanan her katkı ödüllendiriliyor. Bunlar talep edilen ve uzun vadede çalışılmak istenen bir işletme olmayı sağlamak için yapıyor. İŞKUR ve internet tabii ki önemli enstrümanlar ancak belirttiğim gibi küçük bir yerde olmak çalışmak istenen bir işletme olmayı sağlamak mümkün. Açıkçası devamlı başvurular oluyor. Biz işçilerinden isimize ve firmamıza uygun olanları seçmeye çalışıyoruz.

Türkiye'nin geleceği için yetmiş iş gücüne ciddi ihtiyacı var. Mesleki eğitim için alınan kararlar bir başlangıç tabii ki ama gençlerin teşvik edilmesi gerekiyor.

Belirtmek isterim ki işletmeler yalnızca para kazanmak için çalışmaz. Sosyal kültürel olarak çalışanlarına ve bulunduğu bölgeye katkı sağlayarak geliştirir ve devamlılığını sağlayabilirler. İşletmelerde düşünen, düşünmekten korkmayan çalışanlar olmalı. Yalnızca beyaz yaka değil işletmedeki her çalışan işine değer katabilir.

Ticari kredi pazarında karaborsa mı oluştu?

recep@aydinlik.com.tr

Recep Erçin

Kurban Bayramı öncesi BDDK'nın düzenlemelerinin ardından bankalar kredi musluklarını birden kapattı.

Sonra Merkez Bankası'nın düzenlemeleri geldi. Ticari kredi faizlerine bir anlamda üst sınır konuldu. Konuldu ama iş fiiliyatta pek öyle olmamış görünüyor. "Nasil yani" dediğinizi duyar gibiyim. İhracata da çalışan **sanayicileri** aktardığına göre, bankalar kredi musluklarını gevşetmiş. Kredi alınabiliyor ama Merkez Bankası'nın belirlediği üst sınırları aşmak kaydıyla. Bankalar faizi düşük tutsalar da öyle tutarlarda komisyonlar ve tahsis ücreti çıkarıyorlar ki kredi faizi yüzde 30'ları aşsın. **Sanayiciler**, paranın kral olduğu, herkesin ilave finansman peşinde koştuğu böyle bir dönemde, bankaları kızdırmamak için yüksek sesle bu sorunu dile getiremiyorlar.

TABELA BAŞKA EYLEM BAŞKA

Merkez'in adımları sonrası, menkul kıymet tutma zorunluluğu vasıtasıyla, üst faiz sınırı çekilen kredi pazarına yönelik BloombergHT'de yayınlanan haberde ise şu bilgiler dikkatimi çekti: "BDDK ve TCMB verilerinden yapılan hesaplamalara göre ticari kredi büyüme hızı 13 haftalık, yıllıklandırılmış ve kur etkisinden arındırılmış olarak yüzde 19.5 büyüme kaydetti. Mayıs ayında kredi büyüme hızı yüzde 56.1 seviyelerine kadar yükselmişti. Benzer eğilim ticari kredi faizlerinde de görüldü. Buna göre ortalama ticari kredi faizleri yüzde 22 seviyesine kadar geriledi." Kararlar öncesi ticari kredi faiz oranları yüzde 30-31 seviyesindeydi. **Sanayicilerin** aktardığına göre tabloda gösterilen faiz başka, faizin üstüne eklenen komisyon ve tahsis ücretleri ile fiiliyattaki faiz başka. Tıpkı zamlar yüzünden etiket değiştirmeye yetiştirmeyen zincir market ürünleri gibi. Rafta başka kasada başka fiyat vatan dışına karşısına çıkıyor. Bu da insanın aklına şu soruyu getiriyor: Ticari kredi pazarında karaborsa mı oluştu?

'TİCARET BAKANI HAKLI'

Bir başka gelişme Ticaret Bakanlığı'nın ihracatçı birliklerine sağladığı imkanlarla ilgili. Malum her ihracatçı firmanın yaptığı her parti ihracatın gelirinden bir miktar pay kesiliyor. Bu pay birliklere, Türkiye İhracatçılar Meclisi'ne (TİM) ve Ticaret Bakanlığı'na gi-

diyor. Son dönemde Bakanlığın, birliklerin düzenlediği etkinliklere yeterli ödemek çıkarmadığına ilişkin eleştiriler kulağımıza geliyordu. TİM bünyesindeki kaynaklarımıza konuyu sorduk. Aldığımız yanıt şöyle oldu: "Bakanlık haklı. Boş çalıştaylar yapıyor. Bakıyorsunuz yüzlerce kişilik çalıştay organize edilmiş. O çalıştaydan iş çıkmaz. 80-100 kişilik en fazla olur. Bir çalıştay yapıldığı zaman oradan sektörün ihtiyacı olan çıktıların, raporların gelmesi lazım. Bunlar olmayınca Bakanlık haklı olarak, 'boş çalıştaylar yapmayın.' diyor." Bakanlığın bu tavır aklıma Ev ve Mutfak Eşyalan **Sanayicileri** ve İhracatçıları Derneği Kurucu Başkanı Burak Önder'in bir sözünü aklıma getirdi: "Seçim çalışması için beş yıldızlı lüks otellerde hiçbir faydası olmayan sözüm ona çalıştaylar yapılıyor." Hatta Önder o dönem bu verimsiz, gövde gösterisine dönen etkinlikleri sosyal medyasında kaleme aldığı bir yazıyla da açıkta eleştirmişti.

SİPARİŞ VERECEKLER AMAYA ENERJİMİZ KESİLİRSE!

Avrupa'daki durgunluk sinyallerine karşın Türk **sanayicileri** siparişlerde bir sıkıntı olmadığını belirtiyorlar. Son aylarda ISO İhracat İklim Endeksi 50 eşik değerinin altında kalarak pazarlarda kötüleşmeye işaret etti. Fakat ihracat artışımız sürüyor. Bunun yanında **sanayicilerin** aktardığına göre Avrupalı müşteriler kış ayları için sipariş verirken "Enerji sıkıntısı olmaz, teslim edebilirsiniz değil mi?" diye sormaya başlamışlar. Bu yüzden **sanayicilerde** bir kış tedirginliği hakim. Malum geçen yıl İran hattında yaşanan aksaklık yüzünden **OSB**'lerde şalter inmişti. Bu bakımdan özellikle ihracata çalışan **sanayiciler** hükümetten kış aylarında bir enerji kısıntısı olmayacağına dair garanti istiyor. Bunun yanında **sanayiciler**, zamların yüzde 50 gibi yüksek oranlarla yapılmasının da maliyet yönetimi ve fiyatlandırma anlamında kendilerini zora soktuğunu belirtiyorlar. Nedir? **Sanayici** siparişi hazırında aldı, o günkü maliyetlerden fiyat verdi. Ama üç ay sonra yolun ortasında enerjiye yüzde 50 zam geldi. Bu yüzden **sanayiciler** zamların bekletilerek toptan değil her ay kademeli bir şekilde yapılmasının uygun olduğu görüşünde. Yani enerjide dışa bağımlı olduğumuz için enerji krizinin yaşandığı bu dönemde zam kaçınılmaz fakat bunun da öngörülebilir bir patlaya oturtulması, üreticinin sürpriz oranda zamlarla karşılaşmaması lazım.